

«Լոյսի Նկարիչը» Ռուսոյի Խաչատրեան

«Էրեբունի» Հրատարակչությունը, առիթ քան 15-ամեայ իր գործունեության ընթացքում, կազմակերպել է բազմաթիվ գեղանկարչական ցուցահանդես-վաճառքներ:

Հրատարակչությունը, գործունեության իր այս բնագավառում, բացառաբար ներկայացրել է հայրենաբնակ արուեստագետների աշխատանքները: Առաջին ցուցահանդես-վաճառքը կազմակերպուել է 1974 թ., Պեքրոյի Gallery Modul-art-ում, 12 հայրենի նկարիչների մասնակցությամբ, որոնց եւ յաջորդել են Մարսելյում, Փարիզում, Լոնդոնում, Մոնթրեալում, Թորոնթոյում, Տիբուրիում, Լոս Անջելեսում, Նիւ-Եորքում, Ուաշինգթոնում, Հելսինկիում կազմակերպուած բազմաթիւ այլ ցուցահանդեսներ: Այս նկարատեսի գործունեության ընթացքում, հրատարակչությունը աշխատել է ներկայացնել հայրենի նկարչական արուեստի նուաճումները, ոչ միայն հայկական, այլեւ՝ օտար շրջանակներում:

Ռուսոյի Խաչատրեանի ներկայ անհատական ցուցահանդեսը, ոչ միայն իր առաջինն է ԱՄՆ-ում, այլ եւ Խորհրդային Միության նկարիչների բազմազգ ու բազմաթիւ ներկայացուցիչներին:

Հոկտեմբեր 17-20, 1985 թ. Տիբուրի Սթ. Յովհաննէս Եկեղեցու Գեղարուեստից Յանգնախմբի կազմակերպած ցուցահանդեսը, անցաւ անհախադէպ յաջողութեամբ: Վաճառքի ներկայացուած գործերից գնուել են 24 աշխատանքներ, որից 7-ը գլոխգործոցներ՝ սեփականությունը դարձան նոյն եկեղեցու կից կառուցուող ազգային թանգարանին, Տիբուրի Սթ. Մանուկեանի նուիրատուութեամբ:

Լոս Անջելեսում Նոյեմբեր 12-16, 1985 թուականներին Heritage Gallery-ի մէջ կայանալից ցուցահանդեսն էլ, կը յուսանք նոյն խանդավառութեան ու յաջողութեան պիտի արժանանայ, ոչ միայն վաճառքի, այլեւ մշակութային իսկական տոնի իմաստով:

Ռուսոյի Խաչատրեան ծնած է 1937-ին Երեւանի մէջ, ան իր մանկական տարիքէն սկսած է նկարել եւ տասներեւ տարեկանէն ի վեր մասնակցած է բազմաթիւ ցուցահանդէսներու, Հայաստանին մէջ ըլլալ թէ միւս-թեւական մակարդակին վրայ:

Ռուսոյի կեանքը ամբողջական չընդգրծած մը կրած է իր տասներէն տարեկանին, երբ հանդիպած է հայրենի նկարիչ եւ քանդակագործ Երուսանդ Քոչարին: Երուսանդ Քոչար անշնչելի ազդեցութիւն թողած է երիտասարդ արուեստագէտի զարգացման եւ արուեստի աշխարհայեացքին վրայ: Քոչարն է, որ երիտասարդ արուեստագէտը ծանօթացուցած է Լէոնարդո Ծաւինիի եւ Ալպրեխտ Տիւրերի նկարչական աշխարհներուն: Եւ երբ առաջին անգամ տեսած է Ռ. Խաչատրեանի գործերը Երուսանդ Քոչար բացազանչած է «կարծես թէ վերածնած է Լէոնարդոյ ոգին»:

Խաչատրեանի գործերը ցուցադրուած են աշխարհի տարբեր երկիրներու մէջ եւ արժանապատիւ մրցանակներու: Անոր գործերը ներկայացուած են Գերմանիոյ, Ճապոնի, Չեքոսլովակիայի, Պոլշայի, Իտալիայի եւ Անգլիայի մէջ: 1960-ին Ռ. Խաչատրեան ընտրուած է Ս.Ս.Հ.Մ.-ի նկարիչներու միութեան անդամ, 1969-ին ան չաճած է առաջին մրցանակը Կոմիտասի Հարիւր ամեակին առիթով կազմակերպուած նկարչական մրցանակին:

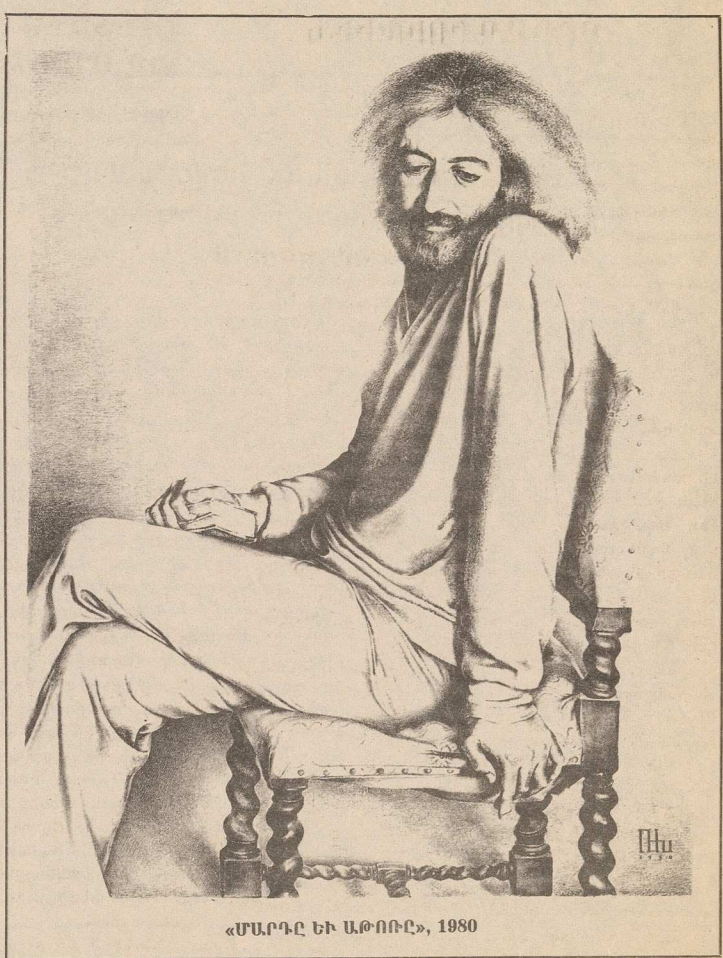
1971 թուականին ի վեր Ռ. Խաչատրեան կը գործէ ու կ'ապրի Մոսկուայի մէջ: 1978-ին ան իր առաջին անհատական ցուցահանդէսը տուած է Մոսկուայի մէջ, իսկ 1979-ին ցուցահանդէսներ տուած է Լենինգրատի եւ Օտեւսայի մէջ: 1980 թուականին եւ 1983-ին անհատական ցուցահանդէսներ տուած է Երեւանի մէջ, իսկ իր երկրորդ անհատական ցուցահանդէսը Մոսկուայի մէջ կայացած է 1984-ին, (երկար տարիներու նորոգումէն յետոյ) Խաչատրեանը առաջինն էր, որ բացաւ Արեւելեան ժողովուրդների պետական թանգարանը եւ միեւնոյն տարին է որ նկարիչ Ռուսոյի Խաչատրեան արժանացած է Հայաստանի ժողովրդական նկարչի պատուաւոր տիտղոսին: Ռուսոյի Խաչատրեանը ներկայիս կը գտնուի Ամերիկա՝ Տիբուրիի եւ Լոս Անջելեսի մէջ ներկայ գտնուելու իր անհատական ցուցահանդէսներուն: Ան առաջին անգամն է, որ կը գտնուի Ամերիկա եւ հիւրն է «Էրեբունի» Հրատարակչութեան:

Ստորեւ հարցադրոյցը. —

— Պարոն Խաչատրեան, մեծ կ'ուզեմք մեր հարցադրոյցը սկսիլ ձեր նկարչական կազմաւորման մասին կարգ մը տեղեկութիւններ բաղդով: Դուք ուր ուսած էք, ինչ է ձեր պատրաստութիւնը եւ ինչ է ներուճը Քոչարի դերը ձեր արուեստի զարգացման մէջ:

— Ինձ թուում է, որ սովորաբար պատահականութիւններ չեն լինում, կան օրինաւորութիւններ: Տասներեք-տասներորդ տարեկան հասակում ես սովորեցի Երեւանի նկարչական ուսումնարանում: Յետոյ ես դուր եկայ այդ ուսումնարանից եւ պատահմամբ հանդիպեցի Երուսանդ Քոչարին, որին բոլորը մասնաւոր էին կանչում: Նա մի հազուադէպ երեւոյթ էր Հայաստանի եւ ընդհանրապէս արուեստի գիտակներին, արուեստի մասին մտածողներին: Չըլնանալու՞մք Քոչարը երկար տարիներ ապրել է Փարիզում, ճաշակել էր ամբողջ համաշխարհային մշակոյթը, խորապէս ըմբռնել, եւ ժամանակակից արուեստի պատմութեան մէջ ստեղծել էր նոր ուղղութիւն, ֆրանսերէն կ'ասեն «քենթիք» տան լեսրաս»: Հիմադիրն էր այդ ուղղութեան:

Երեսուներկէց տարեկան հասակում Փարիզից երիտասարդ մանկտրոն վերադառնում է Հայաստան, շարունակելու իր արուեստը հայրենի հողի վրայ: Բոլորին յայտնի է Սասունցի Դաւիթի հոյակապ կոթողը, որ զարդարում է մեր Երեւանի կայաքանին հրապարակը: Քոչարը բայց ոչ հանրագիտարանն էր, ամէն ինչից տեղեակ է եւ փորձառիտութիւն եւ զբաղակութիւն: Տասներէնից տարեկան հասակից մինչեւ երեսուներեք տարեկան հասակը գրեթէ ամէն օր մենք հանդիպել ենք, զրուցել, միշտ ցոյց եմ տուել իմ նկարներս: Ամէն օր նոր աշխատանք եւ տանէի Քոչարին ցոյց տալու, կամ եւ կ'երթայի իրեն մօտ կամ ինքը կը գալ ինձ մօտ: Այդ շրջումն է, որ ինձ տուեց այս մեծ սէրն ու մղումը արուեստի բնագաւառում: Շփում որ շատ կարեւոր է արուեստագէտի համար:

«ՄԱՐԴԵՆ ԵՒ ԱՌՈՒՐ», 1980

Նկարչութիւնը իմ կարծիքով չեն սովորեցներ, այլ պէտք է վարակել նկարչական արուեստի սիրով վարակել աշխատասիրութեամբ, հասկանալ բուն նպատակը արուեստի, իսկ ամենակարեւորը արուեստագէտների շփումն է մեծ արուեստագէտների հետ:

— Ուրեմն ակադեմիական մասնաւոր պատրաստութիւն չստացաք:

— Ո՛չ, դա արդէն ինձ պէտք չէր, որովհետեւ տասներէնից տարեկան հասակում, թոյլ տուէք ասել, ես պատրաստ էի, այդ ճանապարհներն անցած էի ինքնուրոյն կերպով:

— Ուրեմն հիմնականիմ մէջ Քոչարի եւ միւս մեծ արուեստագէտներու հետ ձեր ունեցած շփումները շնորհիւ է որ կարողացաք ձեր նկարչական անհատականութիւնը կազմաւորել:

— Այո՛, որովհետեւ անհատականութիւն կազմաւորելը միայն նկարելու մէջ չէ, այլ պէտք է անպայման հասկանալ նկարչական արուեստի ամբողջ պատմութիւնը, ժամանակակից արուեստը, ինչ որ անհրաժեշտ պայման է ամէն արուեստագէտի համար, անկախ այն բանից թէ տուեալ արուեստագէտը արդիական արուեստի հետեւող է, թէ դասական, անհրաժեշտ է, որ ամէն ինչից տեղեակ լինի: Սրանից յետոյ, արուեստագէտն ինչ որ ունի ներսում, տաղանդի ու շնորհի սովորութեան դէպքում իր խօսքն անպայման կ'ասի:

— Կ'ուզէի ձեզի հարցում մը ուղղել Հայաստանի նկարիչների մասին: Քանի՞ նկարիչներ կան այսօր Հայաստանի մէջ, ի՞նչ դպրոցներու կը հետեւին, ո՞րքեմով հաղորդակից են աշխարհի նկարչական շարժումներուն, որո՞նք են այդ նկարիչներուն մէջ ամենէն շնորհալիներն ու ճանաչուածները:

— Հայաստանում այսօր մօտ ութը հարիւր (800) նկարիչ կայ professional: Սա բաւականին շատ է Հայաստանի համար: Կան նաեւ ոչ professional-ներ, թիւով բաւականին շատ: Ընդհանրապէս հայ ժողովուրդը շատ մեծ դեր է ունեցել եւ կ'ունենայ մշակոյթի ասպարէզում: Կան շատ տաղանդաւոր նկարիչներ, երիտասարդ արուեստագէտներ, ճանաչում են համաշխարհային նկարչութեան անցեալն ու ներկան: Տեղեկութիւն միշտ կայ Հայաստանում եւ ամէն ինչ գրեթէ գիտեն հայ արուեստագէտները, քանի որ քսաներորդ դարը այնպիսի դար է որ ամէն մի կատարուած նորութիւն տեղ է հասնում: Արուեստի մասին ամսագրեր կը տպուեն, այնպէս որ ամէն ինչից տեղեակ են: Բայց իհարկէ իմանալը միայն կարեւոր չէ, այլեւ շփումը:

Տաղանդաւոր արուեստագէտներէն շատ կը սիրեմ ու կը հաւնիմ Ռուբէն Աղաբեանին, Մարտին Պետրոսեանին, Էլիսեկեան եղբայրներին: Շնորհալի քանակագործներ շատ կան, ինչպէս Արա Շիրազը, Օհան Պետրոսեանը եւ շատ ու շատ ուրիշներ: Սրանք իմ սիրածներն են, իմ ընկերները, որոնց յաճախ կը հանդիպեմ, կը վիճենք, կը խօսենք: Պէտք է նրանց անհատական ցուցահանդէսներն էլ լինեն եւ Ամերիկայում եւ ուրիշ երկիրներում:

Իրար նման չեն մեր նկարիչները, ամէն մէկն ունի իր անհատականութիւնն ու սեփական խօսքը:

— Լաւ, ընդհանրապէս ասումք ի՞նչ ուղղութիւններու կը հետեւին, համաշխարհային շարժումներուն հաղորդ են, ազդուած են այդ շարժումներէն, թէ բոլորովին նոր շարժում մը սկսած են իւրաքանչեւ, որ Հայաստանի յատուկ է, կամ իրենց իւրաքանչեւ է:

— Այսպէս ասենք, Ռ. Աղաբեանը գրեթէ բոլոր ուղղութիւններով էլ նկարած է, գործածած է իր արուեստի մէջ, սկսած ռոմանտիզմից մինչեւ վերացական, ժամանակակից արուեստի ձեւերը, մինչեւ «Փոփարթ» բայց (Շար. էջ 6)

Մեսրոպ Մաշտոցի Գ ու իրուած հանդէս՝ Մխիթարեան վարժարանի մէջ

Հոկտեմբեր ամիսը Մխիթարեան վարժարանի մէջ յայտարարուած էր Մշակոյթի ամիս: Ընդհանուր խանդավառութիւն եւ հետաքրքրութիւն մը կը նկատուէր աշակերտութեան մէջ: Հայագիտական բաժնի ուսուցիչները ուշի ուշով կը հետեւէին աշակերտներու արտասանութեան մակարդակի բարելաւմին, բովանդակալից պատի թերթերու լոյս ընծայումին, ազգային պատմութեան նիւթերու ընկալումին: Դասերու ընթացքին ազգային մշակոյթի, գիրի ու գրականութեան նկատմամբ սէր ու հետաքրքրութիւն առաջացնելու արտակարգ մօտեցումը, փոքրիկներու սրտերուն մէջ վառած էր մաշտոցեան կրակը:

Ահա թէ ինչու, Հոկտեմբեր 25-ին, Մխիթարեան վարժարանի նախակրթարանի աշակերտութիւնը մեծ հանդիսաւորութեամբ եւ երկիւղածօրէն հաւաքուած էին վարժարանին սրահը, իրենց յարգանքի ու երախտագիտութեան տուրքը մատուցանելու հայ ժողովուրդի մեծանուն փրկիչ, սուրբերու մէջ սուրբ, հայ գիրերու գիւտարար՝ Մեսրոպ Մաշտոցին:

Թարգմանչաց Տօնի հանդիսութիւնը սկսաւ նախակրթարանի Զ. կարգի աշակերտներ՝ Յասմիկ Կարապետեանի եւ Ռազմիկ Շահմելիքեանի ողջոյնի խօսքով, որմէ ետք, նախակրթարանի աշակերտութիւնը, կարգ առ կարգ, ներկայացուցին մաքուր ու արտայայտիչ արտասանութիւն (ուսուցիչներ՝ Ա. Շահմելիքեան, Զ. Ետալեան, Ա. Լիպարեան, Ս. Յակոբեան): Ընտրուած արտասանական կտորները նուիրուած էին հայ մշակոյթին ու դպրութեան:

Սրահի քար լոռութեան մէջ կը հնչէր Մեսրոպ Մաշտոցի գովքը, մեր հրաշագործ այբուբենի ու հիասքանչ հայերէնի փառաբանումը:

45 վայրկեան տեւող այս հանդէսը ձգեց մեծ տպաւորութիւն ու, վստահաբար, ներկաներու սրտերուն մէջ եւս խլրտաց ու բորբոքեցաւ հայու արիւնը, անոնք եւս, աշակերտներու հետ, հպարտութիւն զգացին, որ հայ են, եւ, փոքրիկ նիւթերով հետ, անոնք ալ երդուեցան օտար ափերու մէջ միշտ հայ ըլլալ:

Այնուհետեւ, վարժարանի երգչախումբը (ղեկավար՝ Մ. Անաս-

եան), խանդավառութեամբ ու յաջողութեամբ ներկայացուց «Եթէ հայ ես», «Ով մեծասքանչ», «Հայորդիք» եւ «Ազգ փառապանծ» երգերը:

Պահի հանդիսաւորութիւնն ու ազդեցութիւնը մեծ էին:

Ոսք առաւ վարժարանի փոխ տնօրէն Հայր Տաճատ Վրդ. Եարտըմեան: Ան յայտնեց իր ուրախութիւնն ու զոհունակութիւնը, որ աշակերտները այսքան կրօն ժամանակի մէջ կրցած են յաջող ծրագիր մը ներկայացնել: Հայր Տաճատ, դիմելով աշակերտներուն ըսաւ, որ անոնք գիտակից պէտք է ըլլան, թէ ի՞նչ ըսին ու ի՞նչ խոստացան, միշտ պէտք է պահեն ազգային մեր պատիւը, քանի որ մենք չենք կրնար բաղդատուիլ ուրիշ ժողովուրդներու հետ, մենք ունինք մեր արժէքները եւ զանոնք պէտք է պահէ՛ք սրբութեամբ...:

Յաջող, եւ կաթիլ մը հայութիւն աւելցնող հանդէս մըն էր...:

ՍԻՐՎԱՐԴ ՎԱՆԱՐՇ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

«Լոյսի Նկարիչը»

Ռուտուլֆ Խաչատրեան

(Ծար. էջ 4-էն)

Ինդիրն այդ է: Մ. Պետրոսեանը ինքնուրոյն նկարիչ է, կը ստեղծի իր գեղեցկութիւնն ու հիացումը: Նրա նկարչութիւնը գուցէ մի քիչ նման է երեխայական «Նայիւ» նկարչութեանը, բայց «Նայիւ» է, այդ սկզբունքներին կը պատկանի: Որոշակի դժուար է ասել իմպրեսիվիզմ է կամ ֆուպիզմ, կամ վերացական: Դժուար է ասել, բայց ժամանակակից են, որովհետեւ հնարաւոր է չլինել ժամանակակից: Ես չէի կարծի թէ այսօրուայ ամերիկեան նկարչութիւնն է ժամանակակիցը: Ժամանակակիցը շատ յարաբերական հասկացութիւն է, ճշմարիտն ու գեղեցիկն են արուեստի մէջ ժամանակակիցը: Եթէ կայ իսկական արուեստ, իսկական որակ, եթէ կայ հոգի, սէր, սա արդէն ժամանակակից է եւ մենք բոլորս էլ դրա պահանջն ու կարիքն ունենք:

— Կա՞յ, այսպիսի ըմբռնում արուեստի մէջ, ըսեմք հայ արուեստի մէջ հայկական արուեստ, կամ հայկականը արուեստի մէջ:

— Անշուշտ աւանդութիւնը գոյութիւն ունեն, ես այն կարծիքն ունեմ, որ նոյնիսկ վերացական մտածող արուեստի մէջ նորից կարող է հայկական նկարիչ, արուեստագէտ լինել: Արշիլ Գորկին Ամերիկայի մէջ ստեղծագործած է, բայց ես նրա մէջ կը տեսնեմ շատ հայկականութիւն, հայկական ոգի, մտածելակերպ, հայ մարդը կը տեսնեմ, հայկական պատկերներ, ձեւեր, իրական պատկերներ կը տեսնեմ, չնայած որ Գորկին վերացական նկարիչ է:

— Ի՞նչ եմ այդ ձեւերը, օրինակ գոյ՞մն է, ըմբռնողութիւնը...

— Ոգին է, ամենակարեւորը ոգին է, գոյնը, գիծը: Մենք ունենք հայկական մեր ոգին, ուր էլ որ լինենք, որ երկրում էլ որ ապրենք, բայց իհարկէ միջազգային ճանաչում գտած արուեստագէտը շատ աւելի հետաքրքիր է ինձ համար: Երբ արուեստագէտը կարողանայ հասկանալի լինել եւ ֆրանսացուն եւ ամերիկացուն եւ անգլիացուն սեւամորթին ու ճափոնացուն, սա է իսկական արուեստը: Միայն ազգային սահմանների մէջ չի լինի մնալ, ազգային շրջանակների մէջ մնալու համար չէ որ պիտի հպարտանանք: Մեր արուեստը ճարտարապետութիւնը մանաւանդ ինչքան որ ազգային է, նաեւ միջազգային մտածելակերպ ունի, համաշարժականների եւ ձեւերի: Լէոնարդո Տա Վինչին եղել է Հայաստանում եւ հիացել է մեր ճարտարապետութեամբ:

Լինել ազգային, միաժամանակ՝ համամարդկային: Այս ձգտումը կ'ուզենայի որ հայ արուեստագէտների մէջ էլ աւելի լինէր մանաւանդ երիտասարդ արուեստագէտների մէջ:

— Վերադառնա՞մք ձեր արուեստագէտի արուեստին: Ի՞նչ փուլեր անցած է ձեր արուեստը, հասնելու համար իր այսօրուայ վիճակին: Այսօր ձեր արուեստը յատուկ ուժեղ դիմագիծ մը ունի եւ որոշ նիւթեր կը գործածէ բւականօրէն կերպով Ռ. Խաչատրեանի նկարչութիւնը այսօր կնքուած է աշխարհի արուեստի դիմագիծին վրայ: Մինչեւ այս փուլին ձեր հասնիլը ինչ շրջաններէ անցած է:

— Ես կը յիշեմ, որ շատ փոքրուց մատիտով կը նկարէի սպիտակ թղթի վրայ: Յետոյ երկար տարիներ ես զբաղուել եմ գեղանկարչութեամբ, բայց ինձ թուում է, որ մարդուն մէկ բան է տրուած ի սկզբանէ: Անշուշտ ինձ լոյսը կը հետաքրքրէ, ոչ թէ գոյնը անմիջապէս: Վերջ ի վերջոյ ամէն ինչին սկիզբն էլ լոյսն է, լոյսից է ծնւում գոյնը: Եթէ լոյսը չլինի գոյնն էլ չի լինի: Դրա համար է, որ ես ամենաառաջինի մէջ ցանկացայ խորանալ, որովհետեւ գծանկարչութիւնը միշտ օժանդակ ուժ է եղել քանդակագործին եւ նկարիչին, բայց ինքնուրոյն, ամբողջական մարմին, մաս, ամբողջական վերջացուցած հասկացողութիւն, որ իր մէջ ունենայ այն բոլոր յատկութիւնները, որ ունեցել են գեղանկարչութիւնն ու քանդակագործութիւնը՝ չի եղել այդպիսի: Միշտ օժանդակ ուժ է եղել որու համար թուղթը եւ մատիտը իրենց հնարաւորութիւնները սպառեցին ինձ մօտ: Բայց քանի որ ես աշխարհը կը տեսնեմ շատ աւելի խորը եւ լոյսի գաղափարն աւելի խորը, ես եկայ Լեւկաս հասկացողութեանը: Լեւկասը այն հիմքն է, մակերեսը որ առաջներում կը գործածէին սրբանկարչութեան, սրբապատկերներ նկարելու համար:

— Ինչպէ՞ս կը պատրաստուի Լեւկասը:

— Տախտակի վրայ կաւիճն է եւ ձկան սոսիճը: Սա ամենաուժեղ, ամենադիմացկուն, երկարակեաց հիմքն է: Ի հարկէ Լեւկասն ու Սեպիան եղել են միշտ բայց այս համատեղութիւնը չի եղել: Ես առաջինն էի, որ համատեղեցի այս երկու նիւթերն իրար հետ եւ դուք տեսնում էք, որ մէկ գոյնով, մէկ սրճագոյն սեպիայով ստեղծուում են տարբեր գոյներ: Ես ապացուցեցի, որ սպիտակ թուղթը մեռած է, բայց Լեւկասը որպէս հիմք կենդանի է: Ուրեմն երկու գոյն է առաջանում: Սպիտակը այստեղ խաղում է որպէս գոյն իսկական, ոչ թէ որպէս հարթութիւն եւ սրճագոյնի հետ ստացուած են սառը եւ տաք յարաբերութիւններ: Ինչպէս կը տեսնէք՝ տարբեր գոյներ կան այսինքն՝ գծանկարչութիւնը երեւում է այն նիւթականութեամբ, գունեղութեամբ ինչպէս գեղանկարն է: Ես գտնում եմ, որ ժամանակակից արուեստի ապագան այստեղ է: Նկարչութեան պատմութիւնը ունեցել է մի քանի բարձրագոյն փուլեր, կատարեալ հասկացողութեամբ: Ես առաջինը յունական արձանագործութիւնը կը համարեմ, երկրորդը՝ վերածնունդի վարպետների գործերը՝ գեղանկարչութիւնը: Ուրեմն քանդակագործութիւն եւ գեղանկարչութիւն, հապա ի՞նչ եղաւ գծանկարչութիւնը՝ վերջերս, որ առաջին երկուսին էլ օգնել է, բայց ինքնուրոյն, անկախ կեանք չի ունեցել որպէս կատարեալ արուեստ:

Եթէ առաջինը՝ քանդակը քանդակելու մէջ է, երկրորդը՝ գոյնը տեսնելու մէջ, երրորդը՝ գիծն է, լոյսի աշխարհը: Գիծը սպիտակի վրայ կարող է դառնալ այն նիւթականութիւնը, այն լիարժէք ըմբռնումը կենդանի բնութեան, ինչպէս եղել են երկու եղբայրները արուեստի պատմութեան մէջ:

(Հարցազրոյցը կատարած է Տիթրոյթի «Հայկական Մշակութային Ժառանգութեան Զայնասփիլոի վարիչ-տնօրէն Պրն. Էտ. Ազատեանը:)

(Մնացեալը յաջորդ թիւով)

Rudolf Khachatryan (1937–2007)

Rudolf Khachatryan Digital Archive · rudolfart.com

Rudolf Khachatryan — Artist of Light

This file was downloaded from:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0118?lang=en>

Works by Rudolf Khachatryan © Heirs of Rudolf Khachatryan. Other texts, photographs and design © their respective authors. When using this material, please credit the source and link to the page above.

Рудольф Хачатрян (1937–2007)

Цифровой архив Рудольфа Хачатряна · rudolfart.com

Рудольф Хачатрян — художник света

Файл скачан со страницы:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0118?lang=ru>

Произведения Рудольфа Хачатряна © наследники Рудольфа Хачатряна. Остальные тексты, фотографии и оформление © их авторы. При использовании материала укажите источник и ссылку на эту страницу.